

Obsah

Obsah	3
1. Úvod (Věra Majerová)	7
2. Český venkov před a po vstupu do EU (Věra Trnková)	8
2.1 Český venkov před vstupem do EU	8
2.2 Ekonomická aktivita venkovského obyvatelstva	13
2.3 Zemědělství ČR po roce 1989	17
2.4 Nové uspořádání veřejné správy ČR	22
2.5 Očekávané změny v životní úrovni obyvatel České republiky po vstupu do EU	23
2.6 Pracovní trh Evropské unie - pracovní podmínky a možnosti ČR po vstupu do EU	27
2.7 Očekávaný vývoj mezd v ČR po vstupu do EU	31
2.8 České zemědělství po vstupu do EU	32
Literatura	35
3. Český venkov ze statistického pohledu (Pavla Maříková)	37
3.1 Sídelní struktura	37
3.1.1 Celkový vývoj sídelní struktury	37
3.1.2 Struktura sídelní soustavy	37
3.2 Vybavenost obcí	39
3.2.1 Občanská vybavenost	39
3.2.2 Technická infrastruktura	40
3.3 Obyvatelstvo	42
3.3.1 Věková struktura	42
3.3.2 Vzdělanostní struktura	42
3.3.3 Struktura obyvatel podle ekonomické aktivity	43
Literatura	46
4. Společný evropský venkov po rozšíření EU - utopie či realita (Blanka Hašová)	47
4.1 Úvod	47
4.2 Současné postoje EU, kontinuita či změna?	47
4.3 Priority pro budoucí vývoj - Principy pro dosažení této vize	50
4.3.1 Rovnost a partnerství	50
4.3.2 Soudržnost a solidarita	50
4.3.3 Principy subsidiarity a „empowermentu“	50
4.3.2 Etnická rozdílnost	50
4.4 Plánované aktivity a programy	51
4.5 Rozdílnost typologie venkovských oblastí v EU a snahy o zavedení typologie nové	51
4.6 Závěr	54
Literatura	54
5. Úloha inovací v rozvoji regionů (Božena Kadeřábková)	55
Literatura	60
6. Český venkov v evropském kontextu z hlediska reprezentace zájmů (Jaroslav Čmejrek, Petr Blažek, Michal Kubálek)	61
6.1 Politické strany v českém venkovském prostoru	61
6.2 Zemědělské protesty, reprezentace zemědělských zájmů a přístupová jednání o vstupu ČR do EU	66
6.3 Závěr	76
Literatura	78
7. Nestátní neziskové organizace před vstupem České republiky do Evropské unie (Pavla Varvažovská)	80
7.1 Pojmy	80
7.2 Tradice a vývoj neziskového sektoru v České republice	81
7.2.1 Tradice	81
7.2.2 Vývoj	83
7.3 Finanční zdroje	85

7.4 Princip partnerství	86
7.5 Standardy kvality sociálních služeb a nestátní neziskové organizace	88
7.6 Neziskové organizace a veřejnost	89
7.7 Neziskové organizace a vstup České republiky do Evropské unie	91
7.8 Závěr	95
Literatura	96
8. Přístupy ke zkoumání evropského venkova (Věra Majerová)	97
8.1 Česká východiska	97
8.2 Ruská venkovská společnost – pohled na Východ	98
8.3 Evropský venkov – pohled na Západ	101
Literatura	103
9. Sociologický empirický výzkum Současný venkov (Pavlaína Maříková)	107
9.1 Přípravná fáze	107
9.2 První fáze výzkumu	107
9.3 Druhá fáze výzkumu	108
9.4 Základní charakteristiky souboru respondentů	109
10. Typologie venkova (Radim Perlín)	113
10.1 Úvod	113
10.2 Metodická poznámka	113
10.3 Jednotlivé typy venkova	115
10.3.1 Suburbánní zóna	115
10.3.2 Venkov v bohatých zemědělských oblastech	116
10.3.3 Severní (bohaté) Sudety	116
10.3.4 Jižní (chudé) Sudety	117
10.3.5 Vnitřní periferie	118
10.3.6 Moravsko-slovenské pomezí	118
10.4 Závěr	119
Literatura	119
11. Charakteristika obcí (Pavlaína Maříková, Gabriela Pavlíková, Lenka Chmelová, Irena Herová, Lucie Kocmáňková)	121
11.1 Obyvatelstvo	121
11.1.1 Vývoj počtu obyvatel	121
11.1.2 Migrace obyvatel	121
11.1.3 Vyjždění za prací	122
11.1.4 Nezaměstnanost	122
11.2 Domovní a bytový fond	123
11.2.1 Výstavba nových RD za posledních pět let	123
11.2.2 Neobývané či opuštěné domy	124
11.2.3 Rekreační objekty	124
11.3 Občanská vybavenost venkovských obcí	124
11.3.1 Občanská vybavenost v obcích do 199 obyvatel	125
11.3.2 Občanská vybavenost v obcích od 200 do 499 obyvatel	125
11.3.3 Občanská vybavenost v obcích od 500 do 999 obyvatel	126
11.3.4 Občanská vybavenost v obcích od 1 000 do 2 000 obyvatel	127
11.4 Infrastruktura	128
11.5 Finanční zdroje obce	130
11.5.1 Příjmy	130
11.5.2 Investice	131
11.5.3 Dotace	132
11.6 Rozvoj obce	132
11.6.1 Hlavní možnosti rozvoje obce	132
11.6.2 Rozvojové plochy v obci	133
11.7 Společenský život	134
11.7.1 Spolky	134
11.7.2 Společenské a kulturní akce	135
11.7.3 Akce pro zvelebení obce	136
11.7.4 Politické stany a sdružení v obcích	136
11.8 Obce a jejich účast ve svazcích nebo sdruženích obcí	137

11.9	Problémy obce	138
11.9.1	<i>Sociální problémy</i>	138
11.9.2	<i>Ohrožení obce</i>	138
12.	Životní styl venkovských obyvatel (Irena Herová)	139
12.1	Životní úroveň	139
12.2	Výdaje	141
12.3	Místo realizace nákupů	142
12.4	Přibuzenská výpomoc	144
12.5	Závěr	146
	Literatura	146
13.	Vybavenost domácností 2003 (Lucie Kocmánková)	147
13.1	Vybavení venkovských domácností v roce 1999 a 2003	147
13.2	Vybavení domácností automobily	149
13.3	Předměty, které respondenti postrádají, a které si chtějí v brzké době pořídit	151
13.4	Hodnocení vybavenosti venkovských domácností respondenty	152
13.5	Charakteristika rodinného životního stylu respondentů	153
13.6	Závěr	153
	Literatura	153
14.	Bydlení na českém venkově (Lenka Chmelová)	155
14.1	Charakter bydlení – typ obydlí a právní forma užívání domů/bytů	155
14.2	Stav bytového fondu na venkově	157
14.2.1	<i>Charakter domů/bytů – počet obytných místností, vybavenost technickou infrastrukturou, způsob vytápění</i>	157
14.2.2	<i>Technické vybavení domů/bytů – vodovod z veřejného vodovodu/vodovod z vlastní studny</i>	159
14.2.3	<i>Technické vybavení domů/bytů – kanalizace ukončená domovním septikem/veřejná kanalizace ukončená čistírnou odpadních vod, plynofikace</i>	160
14.2.4	<i>Vybavení domů/bytů – kabelová televize, pevná telefonní linka</i>	161
14.2.5	<i>Vytápění domů/bytů</i>	162
14.3	Pronájem domů/bytů k rekreačním účelům	163
14.4	Spokojenost/nespokojenost obyvatel českého venkova se současným bydlením	163
14.5	Osobní hospodářství	166
14.6	Styl života na venkově	166
14.7	Závěr	167
	Literatura	168
15.	Kvalita života v obci (Pavlaína Maříková)	169
15.1	Vybavenost venkovských obcí	169
15.2	Život v obci	171
15.3	Klady a zápory života na venkově	172
15.4	Závěr	173
16.	Činnost samosprávy ve venkovských obcích (Gabriela Pavlíková)	175
16.1	Pohled na činnost obecních samospráv očima venkovských občanů	175
16.1.1	<i>Zájem obyvatel o dění v obcích</i>	175
16.1.2	<i>Znalost představitelů místní samosprávy</i>	179
16.1.3	<i>Participace občanů na veřejných zasedáních obecních zastupitelstev</i>	180
16.1.4	<i>Spokojenost s činností pracovníků obecních úřadů</i>	180
16.2	Komunikace v obci	184
16.2.1	<i>Místní samosprávy a způsob jejich komunikace s občany</i>	184
16.2.2	<i>Jaké informační prostředky preferují obyvatelé venkovských obcí</i>	185
16.3	Reforma veřejné správy – nové územní uspořádání	185
16.3.1	<i>Přislušnost ke kraji, obci s rozšířenou působností</i>	185
16.3.2	<i>Sloučení obcí, možnost připojení další obce</i>	185
16.4	Závěr	189
	Literatura	189
17.	Lokální identita (Pavlaína Maříková)	191
17.1	Lokální patriotismus	191
17.2	Migrace, přistěhovalectví	192

17.3 Soudržnost obyvatel	193
17.4 Rivalita	193
17.5 Závěr	195
Literatura	196
18. Sociální struktura venkova a mobilita jeho obyvatel (Milan Tuček)	197
18.1 Východiska analýz	197
18.2 Vlastní rozbor	198
18.2.1 Vzdělanostní, socioprofesionální a odvětvová struktura	198
18.2.2 Prostorová mobilita a stabilita v obci	200
18.2.3 Mezigenerační vzdělanostní mobilita	204
18.2.4 Strategie v různých typech venkovského osídlení	206
18.3 Závěr	208